

110170

tingelsene har gyldighet". Dette var overgangen fra krig til fred etter fem tunge år. Det ble ingen væpnet tysk motstand i "Festung Norwegen", og den svenske planen om å ta tyskerne inn i Sverige for å avverge kamp i Norge ble uaktuell. Den 13. mai kom general Sir Andrew Thorne til Oslo. Han var sjef for den allierte militærmisjonen og øverstkommanderende for de allierte landstyrkene. De samlede allierte styrker var på 30.000 mann.

Det er rimelig at Jens Chr. Hauge først og fremst skildrer Hjemmestyrkenes organisasjon og oppgaver i forbindelse med frigjøringen og den tyske kapitulasjon. Høsten og vinteren 1944 ble Hjemmefrontens ledelse organisert på nytt.

"Oppgavene ble nærmere definert og organisasjonsapparatet overhålt", skriver Jens Chr. Hauge innledningsvis.

"Frigjøringen" er en detaljrik historisk framstilling av situasjonen i Norge i 1945. Gjennom kapitlene om forspillene analyserer forfatteren de dramatiske begivenhetene fram mot 7. mai 1945. Hauge er også stor nok til å gi tyskerne god kritikk for dyktig stabsarbeide og en ufattelig disiplin. Den allierte militærmisjonens tjeneste er inngående beskrevet, og mye av dette er hittil ukjent stoff.

Sir Andrew Thorne får rosende omtale. Men det nevnes ikke at han ble frabeordret 8. armé av Montgomery i 1942, og gitt den relativt ubetydelige Scottish Command som retrettstilling.

Først og fremst er boken en fullstendig beretning om Hjemmestyrkene som stod fram over alt i landet – unntatt i Troms og Finnmark – og som var grunnlaget for det kommende Heimevernet i 1946.

I "Tilbakeblikk 50 år etter", som avslutter boken, skriver Jens Chr. Hauge at vi må bevare viljen til å forsvare landet, og at vi må ha mot til å ta vår plass i et europeisk fellesskap.

Boken vil utvilsomt bli stående som selve standardverket om frigjøringsvåren 1945.

Svein Iversen

Jens Chr. Hauge

"Frigjøringen"

Dokumentarbok, 232 sider
Gyldendal 1994

Fra krig til fred

Jens Chr. Hauge var sjef for Milorg – den militære motstanderorganisasjonen i det okkuperte Norge - fra slutten av 1942 til frigjøringen i 1945.

I denne boken forteller han om frigjøringen av Norge våren og sommeren 1945, og om forspillet på norsk side, alliert side og på tysk side, samt om Sveriges rolle.

I mai 1945 var det 350.000 tyske militære i Norge, flest i hæren, men det var også betydelige styrker i marinen og flyvåpenet, og 10.000 sivile tyskere.

General Franz Böhme var øverstkommanderende for Wehrmacht i Norge i krigens siste fase. General Böhme valgte Lillehammer til hovedkvarter for sin stab. Natten mellom 6. og 7. mai 1945 kapitulerte den tyske overkommando til D.D. Eisenhower, og 8. mai mottok general Böhme direktiv fra feltmarskalk W. Keitel om at "ene og alene kapitulasjonsbe-